

Plzeňský kraj

Katastrální výměra: 7 561 ha

Počet obyvatel: 568 402

Adresa URL: www.plzensky-kraj.cz

Plzeňský kraj

Plzeňský kraj je třetím největším krajem v České republice, počtem obyvatel se však řadí na deváté místo. Tento kraj je plný lesů a vod, hovoří řečí mnoha ptáků i zvířat, dýchá historií i současností. Našli bychom ještě mnoho dalších přívlastků, kterými by se dal charakterizovat. Zcela určitě je krajem přitažlivým.

První obyvatelé se na území kraje usazovali asi před 6000 lety v období neolitu v malých osadách v úrodné plzeňské kotlině. Keltské osídlení kraje je dokumentováno jedním z nejvýše položených hradišť v Čechách – Sedlem u Sušice. První doklady o slovanském osídlení kraje pocházejí ze 7. století. V raném středověku (do poloviny 13. století) se utváří v povodí řeky Berounky historický kraj Plzeňsko s ústředním přemyslovským hradištěm ve Staré Plzni (dnešní Starý Plzenec).

Přirozeným centrem regionu už od doby svého vzniku je Plzeň. Město Nová Plzeň bylo založeno na příkaz českého krále Václava II. roku 1295 na soutoku řek Radbuzy, Mže, Úhlavy a Úslavy. Od počátku se stalo důležitým obchodním střediskem na významné křižovatce cest do Norimberka a Řezna.

Jednou z nejstarších památek v Plzni je původně románský kostelík sv. Jiří. Důležitou roli v rozvoji kraje hrály cisterciácké kláštery u Nepomuku a v Plasích, benediktinský klášter v Kladrubech a ženský premonstrátský klášter v Chotěšově. Výrazem hospodářského rozkvětu ve vrcholném středověku jsou královská města při obchodních stezkách do Bavorska – Plzeň, Klatovy, Sušice, Stříbro a Domažlice. Kraj zbohatl také z těžby kovových rud včetně zlata a stříbra.

Éra hospodářského a kulturního rozvoje v 16. století se projevila v dalším růstu královských i poddanských měst. V roce 1599, z důvodu morové epidemie v Praze a Vídní, pobýval v Plzni téměř rok Rudolf II., český král a římsko-německý císař. Po bitvě na Bílé hoře, kdy v Evropě propukla třicetiletá válka, hospodářsky ožívá katolická církev. Mezi největší a nejbohatší vlastníky v kraji opět patří kláštery v Kladrubech, Plasích a Chotěšově, a to až do jejich zrušení za vlády císaře Josefa II.

Zásadní proměnu kraje přináší až druhá polovina 19. století, charakterizovaná průmyslovou revolucí. Na Plzeňsku byla objevena vydatná ložiska černého uhlí a kaolinu. Vznikají známé Škodovy závody (1869) a Měšťanský pivovar v Plzni (1842) produkuje světoznámý plzeňský ležák Pilsner Urquell. K této době se datuje i začátek léčení v Konstantinových Lázních. V letech 1861–1876 je v kraji vybudována základní železniční síť, pod Špičákem byl vyražen nejdelší železniční tunel v Čechách.

Vynálezce František Křižík v Plzni poprvé rozsvěcuje svou obloukovou lampu. Hlavními středisky českého kulturního a politického života v kraji se stávají města Plzeň, Klatovy a Domažlice.

V kontextu České republiky patří životní prostředí v kraji mezi čistější. Podstatnou část kraje vyplňuje Plzeňská pahorkatina, na severovýchodě se nachází Plzeňská kotlina a ze Středočeského kraje sem zasahují Brdy. Nejvýše sahají pohraniční hory Český les a část Šumavy. Na Šumavě leží i nejvyšší bod kraje. Nejvyšším vrcholem na českém území je Velká Mokrůvka s nadmořskou výškou

1 370 m. Také proto se zde sjíždí milovníci nepoškozené přírody, kterou chrání národní park Šumava i chráněná krajinná oblast Český les.

Členíme-li Plzeňský kraj podle hlavních vodních toků, největší část tvoří povodí Berounky – historické Plzeňsko, Kralovicko, Tachovsko, Domažlicko, Rokycansko a část Klatovska. K povodí horní Otavy patří Sušicko a zbytek Klatovska.

Jsou zde ideální podmínky zejména pro pěší turistiku, cykloturistiku a zimní sporty. Dalšími frekventovanými formami rekreace jsou sportovní rybolov, lovecká turistika, venkovská turistika, jezdeckví a golf. Proto je v Plzeňském kraji nutné vytvářet dostatečnou infrastrukturu a kvalitní zázemí pro rozvoj cestovního ruchu. K němu patří především dobře zpracované a dostupné informace, přehledně značené turistické trasy a síť cyklostezek. Podpora venkovské turistiky přinese potřebná pracovní místa a možnost pro alternativní využití zemědělského prostoru. Turistika jako ekonomické odvětví má v regionu obrovský potenciál.

Jednou z největších ambicí totalitního režimu bylo vybudovat co největší vojenský potenciál, zejména v příhraničních oblastech. Téměř na každém kroku existovalo vojenské zařízení, které je již dnes nevyužívané. K úspěchům patří ty projekty, u nichž se podařilo sladit nové využití těchto zařízení, a začlenit je do života obcí. Příkladem může být oživení bývalého vojenského újezdu Dobrá Voda u Hartmanic a celého Prášílska. Řada budov a areálů na svůj čas ještě čeká. Je to velká příležitost pro investory, která se již nebude opakovat. Jim na pomoc jsou připravovány potřebné dokumenty ve formě koncepcí, územních plánů, konkrétních rozvojových zón včetně připravované zóny na jih od Plzně v okolí letiště Líně. Dobrý investiční a ekonomický záměr by nebyl uskutečnitelný bez kvalifikovaných lidí. V tomto ohledu platí jistě přívlastek kraj vzdělanosti. Téměř dvě stovky škol a vzdělávacích institucí na území Plzeňského kraje poskytuje možnost vzdělávání i rekvalifikací. Počtem i významem vysokých škol se řadíme na přední místo v České republice.

Mezi nejvýznamnější průmyslová odvětví zastoupená v Plzeňském kraji patří strojírenství, potravinářství, průmysl stavebních hmot a keramiky, výroba a distribuce energií, hutnictví. K nejvýznamnějším nerostným surovinám Plzeňského kraje patří kaolin používaný k výrobě porcelánu. Jeden z rozsáhlých povrchových lomů se nachází u Kaznějova. Dříve se zde těžilo uhlí a uran.

Plzeňský kraj zaujímá strategicky významnou polohu ve spojení východ-západ Evropy. Největší význam na území kraje má silniční doprava. Dopravní síť v regionu má výrazné radiální uspořádání a město Plzeň je významným dopravním uzlem. Krajem prochází důležitá dálnice D5 z Prahy kolem Plzně do Bavorska. Další důležité silnice vedou do Strakonice, do Karlových Varů, do Stříbra a do Mostu.

V kraji se nachází stovky historických památek, z nichž mezi nejnavštěvovanější patří zámky Horšovský Týn, Kozel, Manětín, Nebílovy, Zbiroh a hrady Rabí, Radyně, Švihov nebo Velhartice a Domažlice. V regionu působil i významný barokní architekt Jan Blažej Santini-Aichel, z jehož díla v kraji zůstala celá řada významných staveb a turisté je kvůli nim navštěvují např. Klášter Plasy nebo Kladrubský klášter.

OKRESY

Okresní úřady na území České republiky ukončily svoji činnost 31. prosince 2002, takže od 1. ledna 2003 představují okresy pouze územní obvody policie, soudů a některých jiných státních institucí.

V Plzeňském kraji jsou tyto okresy:

Domažlice
Klatovy
Plzeň-jih
Plzeň-město
Plzeň-sever
Rokycany
Tachov

SPRÁVNÍ OBVODY

Obce s rozšířenou působností představují nový typ obcí vykonávajících státní správu v přenesené působnosti. Jsou obcemi s nejširším rozsahem výkonu státní správy v přenesené působnosti. V jimi spravovaném území se nacházejí i obce s pověřeným obecním úřadem. V Plzeňském kraji jsou tyto správní obvody obcí s rozšířenou působností:

Blovice
Domažlice
Horažďovice
Horšovský Týn
Klatovy
Kralovice
Nepomuk
Nýřany
Plzeň
Přeštice
Rokycany
Stod
Stříbro
Sušice
Tachov

